

WYBRANA TERMINOLOGIA Z ZAKRESU PRAWA RZECZOWEGO W PRZEKŁADZIE POLSKO-KOREAŃSKIM

EMILIA WOJTASIK-DZIEKAN

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza

Instytut Językoznawstwa, Zakład Filologii Koreańskiej

al. Niepodległości 4, 61-874 Poznań

emilia.w@amu.edu.pl, ewojtasik@yahoo.com

Abstrakt: Zagadnienie prawa rzeczowego w ogólności w prawnym systemie koreańskim i polskim jest punktem wyjścia dla analizy najpierw prawnej a potem translatologicznej terminów kluczowych dla praw rzeczowych. Terminy takie jak *rzeczy*, *ruchomości* czy *pożytki* posłużą jako podstawa dla zestawienia katalogu praw rzeczowych zarówno w Korei jak i w Polsce. W związku z obszernością i złożonością poszczególnych praw rzeczowych, z owej *numerus clausus* praw rzeczowych przeanalizowane zostanie zagadnienie prawa własności i współwłasności. Do analizy zarówno prawnej, jak i translatologicznej posłużą teksty kodeksów cywilnych odpowiednio dla Polski i Korei, a ustalenie terminów zostanie także przeprowadzone w oparciu o dostępne tłumaczowi techniki ekwiwalencji.

Słowa kluczowe: specjalistyczny przekład polsko-koreański, prawo rzeczowe, własność, współwłasność, rodzaje współwłasności

한국어 요약:

대한민국 및 폴란드 민법제도에 있어서 물건이란 주체로서 우선 물건과 관련 법률용어의 법률분석 및 번역분석부터 한다. “물권 (物權)”, „동산(動産)” 이나 „과실(果實)”이란 법률용어는 폴란드 및 대한민국의 물건법정주의와 병렬에 바탕을 둔다. 물건 법정 범위로써는 물건법정주위에 물건 중에서 소유권 및 수요권의 종류의 분석이 된다.

법정분석 및 번역법률용어분석을 위하여 대한민국 민법 및 폴란드 민법은 사용하게 되며 법률용어를 찾는 방법은 동의성 (同意性) 방법이다.

키워드: 폴란드-한국어 법률번역, 물권법, 소유권, 공유권, 공유권의 종류

Wstęp

Prawo cywilne w przypadku Polski i Korei Południowej wywodzi się z odmiennych kręgów prawnych. Na prawo polskie olbrzymi wpływ wywierały we właściwym czasie odpowiednio treści kodeksów rosyjskiego, austriackiego, francuskiego i niemieckiego, podczas gdy w przypadku Korei Południowej równie silne wpływy odnotowano ze strony kodeksów chińskich, japońskich, a współcześnie także amerykańskich (Kim Kipyoo 2013: 6). Zauważyć się jednak daje także pośredni wpływ dawnego prawa rzymskiego, co widoczne jest choćby w katalogu praw rzeczowych. By zatem móc w sposób właściwy przeprowadzić analizę terminologiczną, należało najpierw przeprowadzić analizę tekstów ustaw a następnie ustalić wspólne podłoże terminologiczne oraz stopień ekwiwalencji przebadanych terminów.

Tłumacz języków specjalistycznych może skorzystać podczas przeprowadzania takiej analizy porównawczej z szerokiego wachlarza technik tłumaczeniowych (Vinay i Dalbert 1958, Kierzkowska 2006, Matulewska i Nowak 2006 itp.) umożliwiających nie tylko znalezienie i dopasowanie właściwego terminu, ale także pozwalających na jak najwłaściwsze postępowanie zgodne z zasadami sztuki przekładu w sytuacjach problematycznych. Technik tych jest wiele, jednak do najczęściej stosowanych z pewnością zaliczyć można następujące:

- a) egzotyki, takie jak *chargé d'affaires*;
- b) zapożyczenia dopasowane ortograficznie i fonetycznie do zasad docelowych, np. *departament*, *dystrykt*, *kanton*;
- c) kalki językowe, np. *Corps Legislatif* – *Ciało Ustawodawcze*, *Empire Francais* – *Imperium Francuskie*;
- d) neologizm, np. *laissez faire* – *leseferyzm*;

- e) ekwiwalent funkcjonalny, np. *gmina* – *commune*, *kodeks postępowania karnego* – *Code d'instruction criminelle*;
- f) zdefiniowany odpowiednik opisowy;
- g) odpowiednik opisowy odnoszący się do zbliżonego pojęcia zanurzonego w kulturze docelowej, np. *laissez faire*, *laisse passer* – *pozwólcie działać, zostawcie sprawy własnemu losowi*;
- h) odpowiednik dwuczłonowy dla terminu homonimicznego jednoczłonowego, np. *spółka* – *société et compagnie*;
- i) hiperonim – termin na poziomie nadrzędnym dla dwóch terminów języka wejściowego, np. *société* – *spółka, compagnie* – *spółka*;
- j) homonim – termin podrzędny, osadzony w kontekście, np. *spółka* – *société*;
- k) kalka bądź zapożyczenie proste z języka spoza pary, tzw. trzeciego, najczęściej w nawiązaniu do terminów ponadkulturowych, np. *skarga pauliańska* – *L'action Paulienne* (*Acta Pauliana*) (Matulewska, Korcz 2006: 67-68).

Prawo rzeczowe w Polsce i Korei

Prawo rzeczowe jest dość precyzyjnie opisane w polskim ustawodawstwie. Odnoszą się do tego pojęcia nie tylko takie akty prawne jak Konstytucja, kodeks cywilny, ale także szereg innych przepisów, które stanowią uzupełnienie już przedłożonych ram prawnych (Gniewek 2014:2-5). Na podkreślenie zasługuje informacja, że prawa rzeczowe są prawami bezwzględnie obowiązującymi, skutecznymi wobec wszystkich (*erga omnes*) (Gniewek 2014: 6-7). Przekłada się to na szeroką ochronę tych praw. W przypadku koreańskich regulacji, zachodzi sytuacja analogiczna, gdyż i w Korei prawa rzeczowe są *bezwzględnie obowiązujące* 절대권 (絶對權) [jeoldae-gwon].

Dla potrzeb tego artykułu przeanalizowane zostaną zagadnienia poruszane w kodeksach cywilnych obu krajów (do ich oznaczeń w dalszej części stosowane będą skróty PKC odpowiednio dla polskiego Kodeksu cywilnego a dla koreańskiej ustawy – KKC). Polski kodeks reguluje zagadnienia prawa rzeczowego zasadniczo

w księgach pierwszej i drugiej, przy czym podstawowe definicje związane z rzeczami zawarte są w art. 44-45, a same rodzaje praw rzeczowych w art. 126-352. Z kolei koreański kodeks zagadnienie dotyczące samej rzeczy reguluje w art. 98-102, a rodzaje praw rzeczowych w art. 185-372. Prawo koreańskie także reguluje prawa rzeczowe nie tylko kodeksem (a więc jak i w Polsce), ale również innymi szczególnymi aktami prawnymi, w tym i prawem zwyczajowym czy prawem pogrzebowym (Jo Seung-hyeon i Lee Eun-hui 2007: 15).

Jak już wspomniano, przedmiotem praw rzeczowych jest mienie, którego składową są *rzeczy*. Polski Kodeks cywilny definiuje je w następujący sposób:

Art. 45. Rzeczami w rozumieniu niniejszego kodeksu są tylko przedmioty materialne.

Z kolei koreański Kodeks cywilny tak definiuje pojęcie *rzeczy*:

제 98 조. 본법에서 물건이라 함은 유체물 및 전기 기타 관리할 수 있는 자연력을 말한다.

[Art. 98. W niniejszym akcie prawnym za rzeczy uważa się przedmioty materialne, energię oraz wszelkie inne możliwe zasoby naturalne, którymi można gospodarować. Tłum. E.W-D]

Jak widać, dla polskiego terminu *rzecz* stosunkowo łatwo można ustalić ekwiwalent metodą porównania tekstów ustawy. I tak, *rzeczy* to 물건 (物件) [mulgeon], *przedmioty materialne* to 유체물 (有體物) [yuche-mul]. *Energii* odpowiada termin 전기 (電氣) [jeongi]. Pewną konfuzję dla niewprawnego tłumacza stanowić będzie termin 자연력 (自然力) [jayeon-ryeog], ze względu na fakt, że rzeczownik ten składa się z dwóch składowych: 자연 (自然) [jayeon] – *natura*, *przyroda* oraz 력 (力) [ryeog] – *siła*, *moc*. Chciałoby się zatem wręcz przełożyć ten zwrot jako *siły*, *moce natury*, jednak jest to niemożliwe z przyczyn logicznych. Siłami natury nie można zarządzać, stąd w tym kontekście zwrot ów powinien zostać oddany w języku polskim terminem *zasoby naturalne*. Jak zresztą przypominają Ignatowicz i Stefaniuk (2012: 19), *energia* musi być wyrażalna i mierzalna, by mogła być porównywalna z rzeczami w rozumieniu polskiego prawa. Całością rzeczy można *zarządzać* lub

gospodarować – 관리하다 (管理하다) [gwalli-hada]. Zaznaczyć należy także, że istnieją rzeczy wyłączone z obrotu (*res extra commercium*), rzeczy w obrocie ograniczonym i rzeczy dopuszczone do obrotu w stopniu nieograniczonym (*res in commercium*). Gniewek (2014: 25) przytacza definicję J. Wasilkowskiego (1963), w myśl której

rzeczami w rozumieniu naszego prawa cywilnego są materialne części przyrody w stanie pierwotnym lub przetworzonym, na tyle wyodrębnione (w sposób naturalny lub sztuczny), że w stosunkach społeczno-gospodarczych mogą być traktowane jako dobra materialne.

Najważniejszym dla potrzeb tej analizy podziałem będzie jednak podział ogólny na ruchomości i nieruchomości. To z kolei podaje bardzo szczegółowo art. 46§ 1 PKC:

Art. 46. § 1. Nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.

Z kolei koreański kodeks cywilny jasno podaje podział rzeczy na nieruchomości i ruchomości, który to podział jest jednak bardzo ogólny i w porównaniu z polskim przepisem bardzo lakoniczny:

제 99 조. ①토지 및 그 정착물은 부동산이다.

②부동산 이외의 물건은 동산이다.

[art. 99. Ziemia i elementy do niej przytwierdzone na stałe są nieruchomościami.

2. Wszystkie przedmioty niebędące nieruchomościami są ruchomościami. Tłum. E.W-D]

Polski kodeks cywilny idzie dalej, dzieląc nieruchomości na gruntowe, budynkowe i lokalowe. Ważne jest również pojęcie części składowej, przynależności i pożytków (zarówno rzeczy jak i prawa), choć terminy te nie zostaną przeanalizowane w tym artykule.

Koreańskie prawo także doprecyzowuje pojęcie nieruchomości. I tak, za *nieruchomość* 부동산 (不動産) [bu-dongsan] przyjmuje się nie tylko *ziemię* 토지 (土地) [toji] i *rzeczy do niej przytwierdzone na stałe* 정착물 (定着物) [jeongchag-mul] ale także posadowiony na tej ziemi *budynek* 건물 (建物) [geon-mul], *skupisko drzew* 수목의 집단 (樹木의集團) [sumog-ui jibdan] zgłoszonych do *rejestr*u *drzewnego* 입목등기 (立木登記) [ibmog deunggi] a posadzonych na tej ziemi. Interesującym zagadnieniem jest także istnienie specyficznego systemu oznaczania 명인방법 (明認方法) [myeong-in bangbeob], który sięga aż do pierwotnych założeń prawa zwyczajowego, a polegający dawniej na ręcznym opisanu kory danego *rosnącego drzewa* 입목 (立木) [ib-mog] i w taki sposób upublicznieniu swoich praw (por. Jo Seung-hyeon i Lee Eun-hui 2007: 69). Wówczas owoce z takiego drzewa także stanowią *pożytki naturalne* 천연 과실 (天然 果實) [cheonyeon gwasil]. Także *plony* 농작물 (農作物) [nongjag-mul] z *upraw* 경작 (耕作) [gyeongjag] lub *zabieg* 재배 (栽培) [jaebae] z danej ziemi są traktowane jako jeden z rodzajów nieruchomości. Za w pełni odrębną *nieruchomość budynkową* 건물 (建物) [geonmul] uznaje się *budynek* zadaszony, z postawionymi na fundamentach ścianami.

Wstępne zestawienie terminologiczne po analizie prawnej polskich i koreańskich aktów kluczowych dla tego etapu obejmuje podstawową terminologię:

Tab. 1. Zestawienie terminów polskich i ekwiwalentów koreańskich odnoszących się do rzeczy

termin polski	ekwiwalent koreański
rzeczy	물건 (物件) [mulgeon]
przedmioty materialne	유체물 (有體物) [yuche-mul]
ruchoomości	동산 (動産) [dongsan]
nieruchomości	부동산 (不動産) [bu-dongsan]
ziemia	토지 (土地) [toji]
rzeczy przytwierdzone na stałe	정착물 (定着物) [jeongchag-mul]
skupisko drzew	수목의 집단 (樹木의集團) [sumog-ui jibdan]
drzewo	입목 (立木) [ib-mog]
prawo bezwzględnie	절대권 (絶對權) [jeoldae-gwon]

obowiązujące (erga omnes)	
pożytki naturalne	천연 과실 (天然果實) [cheonyeon gwasil]
plony	농작물 (農作物) [nongjag-mul]
uprawa ziemi	경작 (耕作) [gyeongjag] 재배 (栽培) [jaebae]
1) budynek 2) nieruchomość budynkowa	건물 (建物) [geon-mul]

Źródło: opracowanie własne

Tab. 2. Zestawienie terminów koreańskich i ekwiwalentów polskich odnoszących się do rzeczy

termin koreański	ekwiwalent polski
물건 (物件) [mulgeon]	rzeczy
유체물 (有體物) [yuche-mul]	przedmioty materialne
동산 (動産) [dongsan]	ruchomości
부동산 (不動産) [bu-dongsan]	nieruchomości
토지 (土地) [toji]	ziemia
정착물 (定着物) [jeongchag-mul]	rzeczy przytwierdzone na stałe
수목의 집단 (樹木의 集團) [sumog-ui jibdan]	skupisko drzew
입목 (立木) [ib-mog]	drzewo
절대권 (絶對權) [jeoldae-gwon]	prawo bezwzględnie obowiązujące (erga omnes)
천연 과실 (天然果實) [cheonyeon gwasil]	pożytki naturalne
농작물 (農作物) [nongjag-mul]	1) plony 2) zbiory
경작 (耕作) [gyeongjag]	uprawa ziemi
재배 (栽培) [jaebae]	uprawa, zbiory
건물 建物 [geonmul]	1) budynek 2) nieruchomość budynkowa
입목등기 (立木登記)	rejestr drzewny, spis drzew

[ibmog deunggi]	(ekwiwalent funkcjonalny)
명인방법 (明認方法) [myeong-in bangbeob]	system oznaczania <i>myeongin</i> , polegający na oznaczeniu swoim nazwiskiem danego drzewa (ekwiwalent opisowy)

Źródło: opracowanie własne

Z punktu językoznawczego interesującym elementem jest modyfikowanie znaczenia oraz rozbudowywanie słowotwórcze poprzez korzystanie z danego rzeczownika, np. 물 (物) [mul], który pojawia się i w terminie *przedmioty materialne* – 유체물 (有體物) [yuche-mul] jak i w *rzeczach przytwierdzonych na stałe* – 정착물 (定着物) [jeongchag-mul]. Z kolei negacja 부(不) [bu] często pojawia się w koreańskim języku (także prawnym) jako partykuła, pozwalająca na tworzenie przez negację nowych terminów. Tu widać to na przykładzie choćby *ruchomość* 동산 (動産) [dongsan] a *nieruchomość* 부동산 (不動産) [bu-dongsan].

Prawa rzeczowe jako prawa majątkowe

W przypadku polskich praw rzeczowych funkcjonuje lista zamknięta. Na owej liście znajdują się następujące prawa, podzielone według kryterium treści:

- własność, rozumiana jako uprawnienie do korzystania z rzeczy i rozporządzania rzeczą;
- użytkowanie wieczyste, rozumiane jako prawo pośrednie, na rzeczy cudzej ale z uprawnieniami zbliżonymi do prawa własności;
- ograniczone prawa rzeczowe, do których zalicza się oprócz pośredniego prawa użytkowania wieczystego, użytkowanie, służebność, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, hipoteka oraz zastaw;

Pozostałe kryteria, o których wspominają choćby Ignatowicz i Stefaniuk (2012: 35) czy Gniewek (2014) nie będą rozpatrywane w tym zestawieniu.

W przypadku prawa koreańskiego, także zauważalna jest definicja *prawa rzeczowego* 물권법 (物權法) [mulgwon-beob], a zatem prawa jako regulacji odnoszącego się do uprawnień na rzeczy, czyli dalej *praw rzeczowych* 물권 (物權) [mulgwon]. Lista ta jest wstępnie określona, a więc występuje także sytuacja zbliżona do polskiej *numerus clausus praw rzeczowych* – 물권법정주의 (物權法定主義) [mulgwon beobjeong ju-ui] (Jo Seung-hyeon i Lee Eun-hui 2007: 12-13). Prezentuje się ona następująco:

- a) 소유권 (所有權) [soyugwon] – *prawo własności*;
- b) 점유권 (占有權) [jeomyugwon] – *prawo posiadania*;
- c) 지상권 (地上權) [jisanggwon] – *prawo powierzchni (superficies)*;
- d) 지역권 (地役權) [jiyeoggwon] – *prawo służebności (przejazdu, przegonu i przechodu)*;
- e) 전세권 (傳賃權) [jeonsegwon] – **prawo do zarejestrowanego najmu w oparciu o wpłatę pełnego depozytu*
- f) 유치권 (留置權) [yuchigwon] – *prawo zastawu (zatrzymania)*;
- g) 질권 (質權) [jilgwon] – **prawo zabezpieczenia*;
- h) 저당권 (抵當權) [jeodanggwon] – *prawo hipoteczne (hipoteka)*.

Wstępne zestawienie terminologiczne w zakresie praw rzeczowych w rzeczywistości polskiej i koreańskiej prezentuje się następująco:

Tab. 3. Zestawienie terminów polskich i ekwiwalentów koreańskich w zakresie praw rzeczowych

termin polski	ekwiwalent koreański
prawo rzeczowe w ujęciu przedmiotowym	물권법 (物權法) [mulgwon-beob]
prawo rzeczowe w ujęciu podmiotowym	물권 (物權) [mulgwon]
<i>numerus clausus</i> praw rzeczowych	물권법정주의 (物權法定主義) [mulgwon beobjeong ju-ui]
prawo własności (własność)	소유권 (所有權) [soyugwon]
prawo posiadania	점유권 (占有權) [jeomyugwon]
prawo powierzchni (termin prawa rzymskiego)	지상권 (地上權) [jisanggwon]
prawo służebności	지역권 地役權 [jiyeoggwon]
prawo zastawu (zatrzymania)	유치권 (留置權) [yuchigwon]

prawo zabezpieczenia	질권(質權) [jilgwon]
hipoteka	저당권(抵當權) [jeodanggwon]

Źródło: opracowanie własne

Tab. 4. Zestawienie terminów koreańskich i ekwiwalentów polskich w zakresie praw rzeczowych

termin koreański	ekwiwalent polski
물권법 (物權法) [mulgwon-beob]	prawo rzeczowe w ujęciu przedmiotowym
물권 (物權) [mulgwon]	prawo rzeczowe w ujęciu podmiotowym
물권법정주의 (物權法定主義) [mulgwon beobjeong ju-ui].	<i>numerus clausus</i> praw rzeczowych (lista zamknięta)
소유권 (所有權) [soyugwon]	prawo własności (własność)
점유권 (占有權) [jeomyugwon]	prawo posiadania
지상권 (地上權) [jisanggwon]	prawo powierzchni <i>superficies</i>
지역권 (地役權) [jiyeoggwon]	prawo służebności, służebność
전세권·傳貰權 [jeonsegwon]	prawo do zarejestrowanego najmu w oparciu o wpłatę pełnego depozytu (ekwiwalent opisowy)
유치권 (留置權) [yuchigwon]	prawo zastawu (zatrzymania)
질권 (質權) [jilgwon]	prawo zabezpieczenia
저당권 (抵當權) [jeodanggwon]	hipoteka

Źródło: opracowanie własne

Zauważyć daje się rozbieżność pomiędzy wachlarzem praw rzeczowych koreańskich i polskich. Największą różnicą jest istnienie w koreańskim kodeksie definicji prawa powierzchni, które jest zaczerpnięte z prawa rzymskiego. Kolejnym dużym wyjątkiem jest prawo 전세권(傳貰權) [jeonsegwon], które nie funkcjonuje w polskim prawie. W tej sytuacji należy zastosować jedną z technik poszukiwania ekwiwalencji w języku docelowym, jakim jest np.

ekwiwalent opisowy. Przy analizie językoznawczej zaprezentowanych terminów zauważyć daje się podobna budowa fraz. Każde prawo jest w języku polskim opisane przy użyciu bądź to przymiotnika bądź to innego rzeczownika w odpowiednim przypadku, z kolei w języku koreańskim struktura ta opiera się na zestawieniu dwóch rzeczowników w formie podstawowej, przy czym pierwszy stanowi opis drugiego, np. *prawo własności* [rzeczownik + rzeczownik w dopełniaczu] – 소유권 [soyu-gwon] gdzie 소유 [soyu] to *własność* a 권 [gwon] to *prawo, uprawnienie* – [rzeczownik + rzeczownik]

Ze względu na szeroki wachlarz praw rzeczowych, w tym wystąpieniu zostaną przeanalizowane jedynie najbardziej podstawowe z praw rzeczowych, jakim jest własność oraz jej odmiana w postaci współwłasności, wraz z ze wskazaniem umocowań prawnych dla każdego z rodzajów omawianej własności.

Własność

Prawo własności jest jednym z pojęć o wielu znaczeniach. Inne znaczenie przyjmuje w ekonomii¹, nieco inaczej odnosi się także do tego pojęcia Konstytucja RP². Przyjmować może także różne formy (np. prywatna, państwowa itp.).

By ustalić, co oznacza *własność* w cywilistyce oraz względem czego można posiadać prawo własności³, należy sięgnąć do definicji ustawowej. I tak, polski kodeks cywilny ujmuje własność w art. 140:

Art. 140. W granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego właściciel może, z wyłączeniem innych osób, korzystać z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa, w szczególności

¹ Gniewek (2014: 43) ujmuje je jako „każdą formę władania majątkiem. Obejmuje więc ‘zawłaszczenie’ materialnych części przyrody, produkcję i obrót majątkowy”.

² W Konstytucji RP brak jest jednoznacznych definicji „własności” na użytek tej konkretnej ustawy. Por. Gniewek 2014: 45, Ignatowicz i Stefaniuk 2012: 42-43.

³ Art. 44 PKC mówi bowiem o „mieniu”, które obejmuje własność i inne prawa majątkowe, np. wierzytelności.

może pobierać pożytki i inne dochody z rzeczy. W tych samych granicach może rozporządzać rzeczą.

Również w koreańskim prawie *prawo własności* 소유권 (所有權) [soyugwon] jest uznawane za najbardziej podstawowe a zarazem i najbardziej reprezentatywne prawo odnoszące się do rzeczy. Jest ono mocno osadzone w kodeksie cywilnym, ustawach szczególnych, a jej podstawy są już zarysowane w Konstytucji Korei Południowej, w art. 23, mówiącym o tym, że prawa majątkowe posiada każdy obywatel (Kim Hyeong-bae, Kim Gyu-wan i Kim Myeong-sug 2014: 542-543).

Koreański kodeks cywilny tak definiuje uprawnienia właściciela:

제 211 조. 소유자는 법률의 범위내에서 그 소유물을 사용, 수익, 처분할 권리가 있다.

[Art. 211. Właściciel ma prawo użytkować, czerpać korzyści i rozporządzać posiadaną rzeczą w zakresie określonym prawem. Tłum. E.W-D.]

Widać zatem, że w prawie polskim jest to prawo podstawowe, podmiotowe bezwzględne, które zapewnia właścicielowi najwięcej uprawnień do rzeczy. W szczególności są to:

a) uprawnienia do korzystania z rzeczy (a więc pobierania pożytków, przetwarzania, użytkowania, nawet do zniszczenia, czyli do wszystkiego, co nie jest zabronione) oraz do

b) rozporządzania rzeczą, co z kolei wiąże się z możliwością przeniesienia praw na inną osobę.

Prawo własności może zatem zostać nie tylko nabyte ale i utracone. Nabycie nastąpić może w sposób pierwotny (gdy prawo własności uzyskuje się niezależnie od woli poprzedniego właściciela, np. w drodze zasiedzenia, przemilczenia, połączenia, zawłaszczenia lub wywłaszczenia) i pochodny (w drodze zgodnych oświadczeń woli) z wszelkimi prawami i obciążeniami odnośnie przedmiotu własności. Często dokonuje się ono w drodze zawierania umów⁴.

Z kolei w koreańskiej cywilistyce, *właściciel* 소유자 (所有者) [soyu-ja], podobnie jak w przypadku polskiego prawa, posiada prawo,

⁴ Por. Gniewek (2014: 60-69, 95-110).

które jest bezwzględne i daje mu największy wachlarz uprawnień. Wspomniany już art. 211 wylicza jego uprawnienia, które w zestawieniu z polskim są wręcz identyczne i kształtują się następująco:

- a) prawo do korzystania z rzeczy, w tym czerpania z niej korzyści i użytkowania, oraz
- b) prawo do rozporządzania nią, w tym rozporządzanie faktyczne i prawne, co oznacza także możliwość przeniesienia prawa własności na inną osobę.

Także i koreańskie *prawo własności* może zostać *nabyte* 소유권의 취득 (所有權의 取得) [soyugwon-ui chwideug] i *utrącone* 상실 (喪失) [sangsil]. Nabycie nastąpić może w sposób pierwotny i pochodny (Kim Hyeong-bae, Kim Gyu-wan i Kim Myeong-sug 2014: 543-546), a więc tak jak i w Polsce.

Tab. 5. Zestawienie terminów polskich i koreańskich ekwiwalentów w zakresie terminologii prawa własności

termin polski	ekwiwalent koreański
prawo własności	소유권 (所有權) [soyugwon]
właściciel	소유자 (所有者) [soyu-ja]
posiadana rzecz (tj. rzecz, odnośnie której zachodzi prawo własności)	소유물 (所有物) [soyu-mul]
używanie	사용 (使用) [sayong]
czerpanie korzyści	수익 (收益) [su-ig]
nabycie prawa własności	소유권의 취득 (所有權의 取得) [soyugwon-ui chwideug]
utrata prawa własności	소유권의 상실 (所有權의 喪失) [soyugwon-ui sangsil]

Źródło: opracowanie własne

Tab. 6. Zestawienie terminów koreańskich i polskich ekwiwalentów w zakresie terminologii prawa własności

termin koreański	ekwiwalent polski
소유권 (所有權) [soyugwon]	prawo własności
소유자 (所有者) [soyu-ja]	właściciel
소유물 (所有物) [soyu-mul]	przedmiot posiadany w oparciu o prawo własności

사용 (使用)[sayong]	używanie
수익 (收益) [su-ig]	czerpanie korzyści
소유권의 취득 所有權의 取得 [soyugwon-ui chwideug]	nabycie prawa własności
소유권의 상실 (所有權의 喪失) [soyugwon-ui sangsil]	utrata prawa własności

Zródło: opracowanie własne

Współwłasność w Polsce i Korei

Na uwagę zasługuje także instytucja współwłasności, która regulowana jest w polskim prawie art. 195-221 kodeksu cywilnego, a jej definicja brzmi następująco:

Art. 195. Własność tej samej rzeczy może przysługiwać niepodzielnie kilku osobom (współwłasność).

W przypadku polskiego prawa, pamiętać należy o tym, że współwłasność może być ułamkowa i łączna. Współwłasność może być zniesiona (poza sytuacją, gdy w grę wchodzi współwłasność tzw. przymusowa). Prawo posiadania przysługuje względem całej rzeczy. Wspomniana już współwłasność łączna jest związana z określonym stosunkiem osobistym i charakteryzuje się z założenia trwałością⁵, podczas gdy współwłasność ułamkowa ma być przejściowa i stanowi niepowiązany z innymi stosunek prawny. Najważniejsze różnice, które dają się zauważyć przy tych dwóch formach polskiej współwłasności, to:

- udział. We współwłasności ułamkowej jest wyrażony ułamkiem, w łącznej nie ma wydzielonych udziałów;
- swoboda w rozporządzaniu udziałem w ułamkowej, brak tej swobody w łącznej;

⁵ Por. Gniewek (2014: 160): „łączy się zawsze z innym podstawowym, osobistym stosunkiem prawnym i spełnia względem niego rolę służebną”.

- c) prawo do żądania zniesienia współwłasności w ułamkowej, brak takiej możliwości w łącznej;

W polskiej współwłasności prawo własności podlega standardowej ochronie, a współwłaścicielom przysługują prawa rozporządzania przedmiotem własności w stopniu określonym prawem. Współwłasność może zostać także zniesiona, w drodze umowy lub orzeczenia sądowego a dostępne sposoby jej zniesienia to podział, przyznanie na własność jednemu współwłaścicielowi przy jednoczesnej spłacie pozostałych bądź przez podział cywilny⁶.

Instytucja *współwłasności* 공동소유 (共同所有) [gongdong soyu] występuje także w koreańskim kodeksie cywilnym. Ustawa koreańska uwzględnia trzy główne rodzaje współwłasności i jedną szczególną. Jedną z nich to 공유 (共有) [gong-yu], która jest uregulowana w art. 262 KKC:

제 262 조. ①물건이 지분에 의하여 수인의 소유로 된 때에는 공유로 한다.

②공유자의 지분은 균등한 것으로 추정한다.

[art. 272. §1. Jeśli przedmiot ma wielu właścicieli według ich udziałów, uznawany jest za współdzielony.

§2. Udziały współwłaścicieli ustala się jako równoważne.

Tłum.E.W-D.]

Jak widać, właścicieli może być *wielu* 수인 (數人) [su-in], zatem istnieje pojęcie *współwłaściciela* 공유자 (共有者) [gongyu-ja], jednak przy tym rodzaju współwłasności ich *udziały* 지분 (持分) [jibun] *mają taką samą wagę* 균등하다 (均等하다) [gyundeung-hada]. *Przedmiot* takiej *współwłasności* nosi nazwę 공유물 (共有物) [gongyu-mul]. Może dojść do jego *podziału* 분할 (分割) [bunhal] na zasadach ogólnych (Kim Hyeong-bae, Kim Gyu-wan i Kim Myeong-sug 2014: 602-616).

Szczególną odmianą współwłasności jest 합유 (合有) [habyu], czyli *współwłasność oparta na partnerstwie związanym w celu komercyjnym*, w którym znacznym ograniczeniem jest niemożność zbycia lub jakiegokolwiek innego przeniesienia swoich udziałów przez *współwłaściciela* 합유자 (合有者) [habyu-ja] *bez uprzedniej zgody* 동의없이 (同意없이) [dong-ui eobsi] *wszystkich pozostałych*

⁶ Por. Gniewek 2014: 162-181; Ignatowicz i Stefaniuk 2012: 120-146.

członków partnerstwa 전원 (全員) [jeonweon], czyli współwłaścicieli. Wówczas przedmiot takiej współwłasności nosi nazwę 합유물 (合有物) [habyu-mul]. Najczęściej forma tej współwłasności występuje w obrocie gospodarczym. Współwłaściciele nie mogą żądać podziału danego przedmiotu własności. Sama współwłasność zostaje zniesiona, a właściwie wygasa 종료 (終了) [jongryu] z chwilą przekazania przez wszystkich współwłaścicieli swoich udziałów w pełni lub w chwili rozwiązywania spółki 조합체의 해산 (組合體의解散) [johabche-ui haesan]. Dopiero wówczas może dojść do podziału danej własności (Kim Hyeong-bae, Kim Gyu-wan i Kim Myeong-sug 2014: 616-618). Zagadnienie to regulują art. 271-274 KKC.

Jeszcze jedną formą współwłasności, ujętą w treści koreańskiego kodeksu cywilnego, jest zagadnienie 총유 (總有) [chongyu], która opiera się na zasadach współwłasności wspólnotowej.

Współwłaściciel jest wówczas członkiem stowarzyszenia lub wspólnoty 사단 (社團) [sadan], które jednak nie jest osobą prawną 법인 (法人) [beob-in]. Każdy z osobna posiada jednak prawo do użytkowania i czerpania korzyści z rzeczy stanowiącej. Przedmiot takiej współwłasności nosi wówczas nazwę 총유물 (總有物) [chongyu-mul], a zbycie udziałów oraz zarządzanie tym przedmiotem leży w gestii członków wspólnoty. Decyzje kluczowe podejmowane są w drodze uchwały 결의 (決議) [gyeol-ui] podejmowanej przez członków podczas zebrania generalnego wspólnoty 사원총회 (社員總會) [sawon chonghui]. Utrata 상실 (喪失) [sangsil] bądź nabycie 취득 (取得) [chwideug] prawa współwłasności następuje wraz z utratą lub nabyciem członkostwa we wspólnocie (Kim Hyeong-bae, Kim Gyu-wan i Kim Myeong-sug 2014: 618-620). Nasuwać mogą się skojarzenia ze spółdzielnią mieszkaniową w świetle polskiego prawa, jednak przy ustalaniu odpowiedniego terminu odpowiednio dla spółdzielni i wspólnoty należy pamiętać o wymienionych już licznych różnicach. Zagadnienia te regulują art. 275-278 KKC.

Na uwagę zasługuje także inna szczególna zdefiniowana przepisami współwłasności odmiana własności części wspólnej, odnosząca się jedynie do budynków a nosząca nazwę 구분소유권 (區分所有權) [gubun soyu-gwon]. Można zatem doszukiwać się podobieństw we współwłasności w kontekście polskiej nieruchomości wspólnej. Art. 215 KKC tak definiuje ten rodzaj współwłasności:

제 215 조. ①수인이 한 채의 건물을 구분하여 각각 그 일부분을 소유한 때에는 건물과 그 부속물중 공용하는 부분은 그의 공유로 추정한다. ②공용부분의 보존에 관한 비용 기타의 부담은 각자의 소유부분의 가액에 비례하여 분담한다.

[art. 215. 1. Jeśli wiele osób dzieli jeden [o tej samej bryle-dopisek E.W-D] budynek i każde z nich posiada jego część, to te części budynku, które są do niego przyległe i te, które są częścią wspólną uznawane są za współdzielone.

2. Obciążenia kosztami związanymi z utrzymywaniem części wspólnej są ustalane i dzielone zgodnie z wartością części posiadanej. Tłum.E.W-D.]

Współwłaściciel w takim przypadku ma prawo nie tylko do posiadanej swojej części, ale także do *przyległości* 부속물 (附屬物) [busog-mul]. Koszty odnoszące się do *utrzymania* 보존 (保存) [bojon] *części wspólnej* 공용 (共用) [gongyong] są zależne od wielkości posiadanego udziału, czyli *wartości wkładu* 가액 (價額) [ga-aeg] w nieruchomości. Sama wartość wkładu jest podstawą do *obliczenia* 비례 (比例) [birye] i *podziału kosztów* 분담 (分擔) [bundam] związanych z tą współwłasnością.

Wstępne zestawienie terminologiczne odnośnie prawa własności i współwłasności przedstawia się następująco:

Tab. 7. Zestawienie terminów polskich i koreańskich ekwiwalentów w zakresie terminologii prawa współwłasności

termin polski	ekwiwalent koreański
współwłasność	공동소유 (共同所有) [gongdong soyu]
współwłaściciel	공유자 (共有者) [gongyu-ja]
wielość osób	수인 (數人) [su-in]
udział(y)	지분 (持分) [jibun]
równoważność – posiadać taką samą wagę, być równoważnym	균등 (均等) [gyundeung] –균등하다 均等—[gyundeung-hada]
przedmiot współwłasności	공유물 (共有物) [gongyu-mul]
1) podział	분할 (分割) [bunhal]

bez uprzedniej zgody	동의없이 (同意없이) [dong-ui eobsi]
współczłonkowie stowarzyszenia	전원全員 [jeonweon]
1) wygaśnięcie współwłasności stowarzyszenia	종료 終了 [jongryu]
rozwiązanie spółki	조합체의 해산 (組合體의 解散) [johabche-ui haesan]
1) stowarzyszenie 2) zrzeczenie	사단 (社團) [sadan]
osoba prawna	법인 (法人) [beob-in]
zebranie generalne wspólnoty	사원총회 (社員總會) [sawon chonghui]
uchwała wspólnoty	결의 (決議) [gyeol-ui]
nabycie	취득 (取得) [chwideug]
utrata	상실 (喪失) [sangsil]
przyległości	부속물 (附屬物) [busog-mul]
część wspólna	공용 (共用) [gongyong]
utrzymywanie	보존 (保存) [bojon]
wartość	가액 (價額) [ga-aeg]
obliczanie, ustalanie	비례 (比例) [birye]
dzielenie kosztów	분담 (分擔) [bundam]

Źródło: opracowanie własne

Tab. 8. Zestawienie terminów koreańskich i ekwiwalentów polskich w zakresie terminologii prawa współwłasności

termin koreański	ekwiwalent polski
공동소유 (共同所有) [gongdong soyu]	współwłasność
공유자 (共有者) [gongyu-ja]	współwłaściciel
수인 (數人) [su-in]	wielość osób
지분 (持分) [jibun]	udział(y)
균등 (均等) [gyundeung] –균등하다 (均等하다) [gyundeung-hada]	równoważność – być tej samej wagi
공유물 (共有物) [gongyu-mul]	przedmiot współwłasności

분할 (分割) [bunhal]	podział i zniesienie współwłasności
합유 (合有) [habyu]	współwłasność oparta na partnerstwie zawiązanym w celu komercyjnym (ekwiwalent opisowy)
동의없이 (同意없이) [dong-ui eobsi]	bez zgody
합유물 (合有物) [habyu-mul]	przedmiot współwłasności opartej na partnerstwie zawiązanym w celu komercyjnym (ekwiwalent opisowy)
합유자 (合有者) [habyu-ja]	współwłaściciele we współwłasności opartej na partnerstwie zawiązanym w celu komercyjnym (ekwiwalent opisowy)
전원 (全員) [jeonweon]	pozostali członkowie partnerstwa, współpartnerzy
종료 (終了) [jongryu]	wygaśnięcie współwłasności
조합체의 해산 (組合體의 解散) [johabche-ui haesan]	rozwiązanie spółki
총유 總有 [chongyu]	współwłasność wspólnotowa (ekwiwalent funkcjonalny)
사단 (社團) [sadan]	1) stowarzyszenie 2) zrzeszenie
법인 (法人) [beob-in]	osoba prawna
총유물 (總有物) [chongyu-mul]	przedmiot współwłasności wspólnotowej (ekwiwalent funkcjonalny)
사원총회 (社員總會) [sawon chonghui]	zebranie generalne członków wspólnoty
결의 (決議) [gyeol-ui]	uchwała (wspólnoty)
취득 (取得) [chwideug]	nabycie
상실 (喪失) [sangsil]	utrata
구분소유 (區分所有) [gubun soyu] – 구분소유권 區分所有(權) [gubun soyugwon]	własność częściowa (części wspólnej) – prawo własności części wspólnej/współwłasności części wspólnej (ekwiwalenty funkcjonalne)
부속물 (附屬物) [busog-mul]	przyległości
공용 (共用) [gongyong]	część wspólna (współdzielona)

보존 (保存) [bojon]	utrzymywanie
가액 (價額) [ga-aeg]	wartość
비례 (比例) [biryē]	obliczanie, ustalanie
분담 (分擔) [bundam]	podział kosztów

Źródło: opracowanie własne

Analiza zapisów ustaw koreańskiej i polskiej w zakresie rodzajów współwłasności pozwoliła na zauważenie translatologicznych podobieństw. W przypadku określonych terminów, takich jak 합유[habyu] lub 공유[chongyu] należy jednak skorzystać z dostępnego wachlarza technik tworzenia ekwiwalentów dla terminów bezekwiwalentnych. Proponowane przez Autorkę terminy polskie są zatem odpowiednio ukutymi terminami – ekwiwalentami funkcjonalnymi lub funkcjonalnymi, w zależności od tego, która technika przy istniejących ustaleniach prawnych daje możliwości odpowiednio precyzyjnego dopasowania terminu.

Podsumowanie

Zasadniczo przedstawiona analiza prawnoporównawcza miała na celu ukazanie podobieństw i różnic pomiędzy terminologią praw rzeczowych funkcjonującą w polskiej i koreańskiej rzeczywistościach prawnych. Zauważalne jest istnienie ustawowej definicji rzeczy oraz wywiedzione w oparciu o tę definicję dalsze podziały na ruchomości oraz nieruchomości, co prowadzi wprost do ustalenia faktu istnienia w obydwu krajach także praw rzeczowych oraz listy zamkniętej praw rzeczowych. Na tym etapie jednak część podobieństw się kończy. Różnice, które dają się zauważyć odnoszą się do już samej listy. Lista koreańska różni się od polskiej występowaniem praw wyjątkowych dla tego regionu, jak *prawo do zarejestrowanego najmu w oparciu o wpłatę pełnego depozytu* – 전세권 (傳貰權) [jeonsegwon], ale także i prawa będące efektem pochodnych wpływów prawa rzymskiego, jak *niefunkcjonujące już w Polsce prawo powierzchni (superficies)* – 지상권 (地上權) [jisanggwon] czy *prawo zabezpieczenia* – 질권 (質權) [jilgwon].

Różnice występują już zatem na poziomie samej listy praw rzeczowych. Kwestia samej własności, jak można było zauważyć, jest uregulowana dość podobnie, wraz ze wskazaniem uprawnień oraz zobowiązań dla właściciela. Z kolei współwłasność jest, mimo, że kodeksowo określona w dość zbliżony sposób jako prawo własności dwóch lub więcej osób do tej samej rzeczy, to jednak wykazująca różne cechy w zależności od umocowania prawnego. I tak, polska najczęściej występująca współwłasność łączna i ułamkowa jest przeciwstawiona koreańskim trzem głównym odmianom współwłasności: 1) współwłasności na zasadach ogólnych, ale w której współwłaściciele mają udziały o tej samej wadze – co można próbować odnieść do polskiej współwłasności łącznej z zastrzeżeniem kontekstu koreańskiego; 2) współwłasności opartej na partnerstwie zawiązanym w celu komercyjnym; 3) współwłasności wspólnotowej, w której współwłaściciel jest członkiem stowarzyszenia lub wspólnoty, które to zgrupowania nie posiadają cech osoby prawnej stąd trudno jest poszukiwać przełożenia na polskie spółdzielnie mieszkaniowe, a także 4) szczególnej odmianie współwłasności, odnosząca się jedynie do budynków, która może być porównywana w pewnym jednak ograniczonym stopniu z polską wspólnotą mieszkaniową oraz współwłasności w nieruchomości wspólnej.

Jak widać, samo zagadnienie własności oraz współwłasności stanowi szerokie pole do analizy następnych praw rzeczowych, do której jednak konieczne jest wprowadzenie podstawowego rozróżnienia uprawnień ustawowych zarówno dla właściciela, jak i posiadacza.

Bibliografia

- Gniewek, Edward. 2014. *Prawo rzeczowe*. Warszawa: C.H. Beck.
- Ignatowicz, Jerzy i Krzysztof Stefaniuk. 2012. *Prawo rzeczowe*. Warszawa: LexisNexis.
- Introduction to Korean Law*. 2013. Red. Korea Legislation Research Institute. Berlin Heidelberg: Springer.
- Jo, Seung-hyeon i Eun-hui Lee. 2007. 재산법 I. (*Prawo rzeczowe I*). Seoul: Korea National Open University Press.

- Kierzkowska, Danuta. 2002. *Tłumaczenie prawnicze*. Warszawa: Translegis.
- Kim, Hyeong-bae, Gyu-wan Kim i Myeong-sug Kim. 2014. 민법학강의 제 13 판. (*Wykłady z prawa cywilnego*. Wyd. 13). Seoul: Sinjosa.
- Koreański kodeks cywilny z 22 lutego 1958 roku z późniejszymi zmianami (nr ustawy 471).
- Matulewska, Aleksandra i Paulina Nowak. 2006. Polskie sprawozdanie finansowe w tłumaczeniu na francuski. *Lingua Legis*, nr 14/2006: ss. 65-71.
- Polski kodeks cywilny, Dz.U. 1964 nr 16 poz. 93 (Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r.) z późniejszymi zmianami.
- Vinay, Jean-Paul i Jean Darbelnet. 1958. *Stylistique comparée du français et de l'anglais*. Paris.
- Wasilkowski, Jan. 1963. *Zarys prawa rzeczowego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.